

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Urszula Iwanowska

Sędziowie SA: Anna Polak

Jolanta Hawryszko

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2017 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania (...) w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

przy udziale A. L. (1), A. K., E. K., R. K. i A. L. (2)

o podstawę wymiaru składki

na skutek zażalenia płatnika na postanowienie zawarte w pkt. 2 wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 kwietnia 2017 r.,

postanawia:

I. oddalić zażalenie,

II. zasądzić od (...) w C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu zażaleniowym.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzjami z dnia 28 lipca 2014 r. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe, zdrowotne i ubezpieczenie wypadkowe dla pracowników płatnika składek (...) C. - A. L. (1), A. K., E. K., R. K. i A. L. (2) przy uwzględnieniu środków wypłaconych pracownikom ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2009-2012 pod postacią bonów i świadczeń rzeczowych uznając, że pomoc ta była udzielona z pominięciem kryteriów socjalnych określonych w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

W odwołaniach od wszystkich powyższych decyzji płatnik składek (...) C. wniósł o ich zmianę, ewentualnie o ich uchylenie i przekazanie spraw organowi rentowemu do ponownego rozpoznania zarzucając organowi błąd w ustaleniach faktycznych, bezzasadne i dowolne ustalenie, że świadczenia przyznane zostały bez indywidualnej oceny każdego przypadku oraz z pominięciem postanowień regulaminu ZFŚS. Skarżący zakwestionował stanowisko organu rentowego, jakoby przyznawanie bonów pracownikom odbywało się z pominięciem badania ich sytuacji życiowej i kryterium dochodowego. Płatnik podkreślił, że w każdym przypadku przed przyznaniem świadczeń zainteresowani składali zaświadczenia o zarobkach współmałżonków albo oświadczenia o niepozostawaniu w związku małżeńskim. Nadto zdaniem płatnika fakt jednakowej wysokości przyznawanych świadczeń, uwarunkowany jest niezwykle trudną

sytuacją pracowników płatnika. Również kryteria regulaminu ZFŚS zostały zachowane w przypadku przyznawania świadczeń z tego funduszu.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując argumentację, która legła u podstaw zaskarżonych decyzji.

Postanowieniami z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy połączył sprawy z powyższych odwołań do wspólnego rozpoznania i wyrokowania, a nadto wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych A. L. (1), A. K., E. K., R. K. i A. L. (2).

Wyrokiem z dnia 7 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (punkt I) oraz zasądził od płatnika(...) w C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II).

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodziła się(...) w C., która w wywiedzionej apelacji zgłosiła zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, obraży prawa materialnego i procesowego.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzające go decyzje i ustalił, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne A. L. (1), A. K., E. K., R. K., A. L. (2) nie uwzględnia się świadczeń finansowanych ze środków na cele socjalne (punkt 1) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz (...) w C. kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje (punkt 2).

W uzasadnieniu punktu 2 tego wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że o kosztach postępowania orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, który w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji wynosi kwotę 60 zł, a przed Sądem Apelacyjnym kwotę 270 zł, zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

Ustalając wysokość tych kosztów w postępowaniu sąd odwoławczy miał na uwadze, że niniejsza sprawa jest jedną z wielu spraw z odwołania (...) w C. o ustalenie podstawy wymiaru składek na skutek odmiennej oceny charakteru pomocy udzielonej ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i mając na uwadze postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., I UZ 17/12 (OSNP 2013/11-12/141) Sąd Apelacyjny odstąpił w części - ponad kwotę 330 zł - od obciążenia organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego płatnika w pierwszej i drugiej instancji, na podstawie art. 102 k.p.c. We wskazanym orzeczeniu Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy wielu decyzji dotyczących wysokości podstawy składek na ubezpieczenie społeczne osobno do każdego ubezpieczonego (pracownika tego samego pracodawcy) nie powinno przekładać się na zwielokrotnienie kosztów zastępstwa procesowego stron. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego orzeczenia wskazał, że konieczność rozdzielnia spraw przez wydanie osobnych decyzji wobec każdego z ubezpieczonych o ustaleniu wysokości składek, które opłacić ma jeden płatnik, nie jest oczywista. Sąd Najwyższy przyjmował, że możliwe jest objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych pracowników (por. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010/23-24/301), rozbieżnie oceniając tylko dopuszczalność skargi kasacyjnej w takich sprawach (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., I UZ 29/10, z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10 i z dnia 20 września 2010 r., I UZ 116/10 - niepublikowane). Jednocześnie Sąd Najwyższy podkreślił, że nadał znaczenie okoliczności wydania indywidualnych decyzji zwłaszcza przy ocenie zaistnienia szczególnego przypadku przewidzianego w art. 102 k.p.c. Wskazał, że wynikiem postępowania toczącego się w przedmiocie ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jednego pracodawcy powinna być jedna decyzja skierowana do płatnika składek, jako jedynego

dłużnika. Wydanie wielu decyzji (dotyczących każdego zainteresowanego pracownika z osobna) jest zabiegiem czysto technicznym i nie powinno się przekładać na zwielokrotnienie kosztów pomocy prawnej udzielonej stronom. W takiej sytuacji nakład pracy pełnomocników stron we wszystkich sprawach nie jest o wiele większy, niż gdyby prowadzona była jedna sprawa z udziałem wszystkich zainteresowanych. Taka niewspółmierność wysokości kosztów pomocy prawnej poniesionych przez stronę wygrywającą proces do stopnia zawiłości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika, przy uwzględnieniu przedmiotu sporu oraz przebiegu postępowania sądowego, przemawiała za uznaniem takiej sytuacji za wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w całości podzielając powyższe stanowisko uznał, że ma ono zastosowanie w niniejszej sprawie. Dlatego, sąd odwoławczy przyjął, że w sprawie nie ma podstaw do mnożenia kolejnych kosztów na rzecz płatnika i jego wniosek o przyznanie wynagrodzenia pełnomocnika uwzględnił jedynie w wysokości stawki podstawowej za jedną sprawę prowadzoną przed sądem pierwszej i drugiej instancji odciążenia organu rentowego kosztami tego zastępstwa w pozostałym zakresie. Nadto w zasądzonych kosztach procesu, uwzględniono zwrot opłaty sądowej od apelacji w łącznej kwocie 150 zł, uiszczonej przez płatnika zgodnie z art. 36 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. nr 167, poz. 1398).

Z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w zakresie kosztów procesu nie zgodziła się (...) w C., która w złożonym zażaleniu wniosła o:

- jego zmianę przez zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek kwoty łącznie 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 1.650 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje,
- zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść postanowienia, w szczególności przepisu art. 102 k.p.c., polegające na przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie zaszedł wypadek szczególnie uzasadniony, który miałby stanowić przesłankę do odstąpienia od obciążenia organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego w obu instancjach ponad kwotę 330 zł.

W uzasadnieniu płatnik między innymi podniósł, że zastosowanie przepisu o charakterze wyjątku od zasady ponoszenia przez stronę przegrywającą proces całości kosztów postępowania powinno zostać poprzedzone precyzyjnym wskazaniem, na czym miałyby polegać niewspółmierność rozmiaru należnych płatnikowi składek kosztów zastępstwa procesowego w stosunku do stopnia zawiłości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika. Niewspółmierności takiej nie można bowiem dowolnie wywodzić z faktu, że płatnik składek wnosił wiele odwołań od decyzji ZUS, na skutek których wszczęto wiele postępowań sądowych. Zadaniem płatnika, sąd błędnie ocenił, że nakład pracy pełnomocników stron był w przedmiotowej sprawie niewiele większy, aniżeli gdyby prowadzona była jedna sprawa z udziałem wszystkich zainteresowanych, a w konsekwencji zaniechał indywidualnej i konkretnej oceny nakładu pracy pełnomocnika. Skarżący podkreślił, że Sąd Okręgowy we wszystkich wyrokach wydanych w sprawach, w których połączono kilka spraw do wspólnego rozpoznania i wyrokowania, obciążył (...) w C. kosztami zastępstwa procesowego obliczonymi osobno dla każdej decyzji i złożonego od niej odwołania, zatem płatnik w sposób racjonalny założył, że - w przypadku przegrania procesu w II instancji - powinien liczyć się z koniecznością poniesienia na rzecz ZUS kosztów zastępstwa procesowego na takiej samej zasadzie, na której określono zasadę odpowiedzialności za wynik procesu w Sądzie Okręgowym. Co więcej, na takiej samej zasadzie określono wynagrodzenie pełnomocnika płatnika składek, które to wynagrodzenie płatnik składek uiszczył. Nie sposób zatem w ocenie skarżącego dopatrywać się „słuszności” w odstąpieniu przez Sąd Apelacyjny od obciążenia organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego w pełnym wymiarze. Odstąpienie przez Sąd Apelacyjny od przyjętej przez sąd pierwszej instancji zasady pełnej odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik sprawy, stanowi istotne naruszenie zasady równości stron procesu cywilnego. Odstąpienie to budzi tym większe obiektywne wątpliwości, że zarówno niniejsza, jak i pozostałe sprawy z

odwołania (...) toczyły się przeciwko jednostce budżetowej Skarbu Państwa dysponującej znacznie większym, wręcz nieograniczonym potencjałem finansowym.

W odpowiedzi na zażalenie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym, według norm przepisanych dzieląc stanowisko sądu odwoławczego o spełnieniu przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie płatnika nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie w całości podziela stanowisko przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia rozstrzygnięcia o kosztach zawartego w wyroku z dnia 20 kwietnia 2017 r., uznając, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony przewidziany w art. 102 k.p.c. Bezspornym bowiem jest, że organ rentowy w stosunku do płatnika wydał szereg decyzji opartych na takim samym stanie faktycznym i prawnym. Zatem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, niezbędny nakład pracy pełnomocnika płatnika, jak również charakter sprawy, wkład jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy uzasadniały przyznanie wynagrodzenia jedynie w stawce minimalnej za postępowanie przed sądem pierwszej i drugiej instancji w sprawie, w której połączono do wspólnego rozpoznania i wyrokowania odwołania od decyzji objętych niniejszą sprawą.

Prawidłowo, powołując się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., I Uz 17/12 (OSNP 2013/11-12/14) Sąd Apelacyjny uznał, że wydanie przez organ rentowy wielu decyzji dotyczących wysokości podstawy składek na ubezpieczenie społeczne osobno do każdego ubezpieczonego (pracownika tego samego pracodawcy) nie powinno przekładać się na zwielokrotnienie kosztów zastępstwa procesowego stron. Nie ulega wątpliwości, że wynikiem postępowania toczącego się w przedmiocie ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników jednego pracodawcy powinna być jedna decyzja skierowana do płatnika składek, jako jedynego dłużnika, jednakże wydanie wielu decyzji jest zabiegiem wyłącznie technicznym i nie powinno się przekładać na zwielokrotnienie kosztów pomocy prawnej udzielonej stronom, w szczególności gdy stan faktyczny i prawny w każdej ze spraw jest identyczny.

Uwzględniając powyższe oraz treść art. 102 k.p.c., także sąd odwoławczy w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie uznał, że w sprawie nie ma podstaw do mnożenia kolejnych kosztów na rzecz płatnika. Zatem słusznie Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu zasądził zwrot kosztów stronie wygrywającej postępowanie w wysokości stawki podstawowej za jedną sprawę prowadzoną przed sądem pierwszej (60 zł) i drugiej instancji (270 zł). Przy czym, należy także mieć na uwadze, że pomimo połączenia pięciu spraw do łącznego rozpoznania i wyrokowania nakład pracy pełnomocnika płatnika nie był pięciokrotnie wyższy niż w sprawie jednego zainteresowanego.

Ponadto sąd odwoławczy podkreśla, że zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, a okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2012 r., I UZ 86/12, LEX nr 1228427). Nie sposób zatem za zwyczajną uznać sytuacji, w której organ rentowy wydaje kilkadziesiąt tożsamyh w treści decyzji w odniesieniu do różnych zainteresowanych, zaś płatnik wnosi odwołania o treści również identycznej, przy czym zarówno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, jak również w postępowaniu apelacyjnym powiela treść pism procesowych zmieniając jedynie osoby zainteresowane. W takim wypadku w sposób oczywisty zachodzi szczególny przypadek uzasadniający zastosowanie art. 102 k.p.c.

Zatem argumentacja płatnika składek okazała się chybiona i jakkolwiek Sąd Apelacyjny nie przeczy, że płatnik przygotowując się do procesu niewątpliwie musiał zabezpieczyć stosowne środki na wypadek przegrania spraw z

odwołań od decyzji ZUS, jednak nie widzi podstaw do mnożenia kosztów jedynie z powodu wielości wniesionych odwołań.

Ponadto należy zauważyć, że zasądzenie kosztów w wysokości wnioskowanej przez skarżącego, nawet jeżeli jest to stawka najniższa, spowodowałoby, iż koszty zastępstwa przekroczyłyby koszty wartości przedmiotu sporu, którą należałoby wyliczyć przy uwzględnieniu różnicy w wysokości składek opłaconych przez płatnika i tych, których zapłata obciążałaby skarżącego, gdyby odwołania zostały oddalone.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 394² § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i w związku z art. 385 k.p.c. oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł mając na uwadze art. 98 § 1 i 2 k.p.c. czyli zasadę odpowiedzialności za wynik (tego) postępowania oraz art. 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c., a także przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia określoną na kwotę 1.320 zł i dzień złożenia zażalenia (16 maja 2017 r. – dzień nadania przesyłki w urzędzie pocztowym) oraz § 10 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

Ponieważ przy ustaleniu wysokości kosztów zastępstwa procesowego przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia wynosiłyby one 180 zł, to zasądzono stawkę minimalną określoną w § 10 ust. 2 pkt 2 powołanego rozporządzenia czyli kwotę 240 zł.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak